

RLB 103 pracovní list 22

1. Čtěte a překládejte:

١ لا بُدَّ مِنْ رُجُوعِنَا إِلَى الْفَنْدَقِ. ٢ لَا غَرَابَةَ فِي سَفَرِهِ إِلَى أَمْرِيكَ. ٣ لَا شَكَّ أَنَّكَ سَتَحْصُلُ عَلَى
هَذِهِ الْوُضَيْفَةِ. ٤ لَا آكُلُ فِي الْمَطْعَمِ إِلَّا أَيَّامَ السَّبْتِ. ٥ بَيْنْتُنَا صَغِيرٌ جَدًّا وَ لَيْسَ فِيهِ إِلَّا غُرْفَتَانِ
فَقَطْ. ٦ مِنَ الْمُهَمِّ أَنْ تَدْرُسُوا اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ. ٧ مِنَ الْأَحْسَنِ أَنْ تَدْرُسُوهَا فِي الْبُلْدَانِ الْعَرَبِيَّةِ. ٨ مِنْ
الضَّرُورِيِّ أَنْ تَبْدَأَ حَالًا! ٩ مِنَ الصَّعْبِ أَنْ يَكْتُبَ الرِّسَالَةَ بِاللُّغَةِ الْإِنْكَلِيزِيَّةِ.

2. Další obraty, za kterými se používá maṣdar nebo částice أَنْ subjunktiv:

navrhnout komu VIII. اقْتَرَحَ عَلَى	poradit komu co (a) نَصَحَ + هـ ب
snažit se o, pokoušet se o III. حَاوَلَ	zakázat, znemožnit komu co (a) مَنَعَ + هـ مِنْ
být nezbytné اِنْبَغَى - يَنْبَغِي	není dovoleno لَا يَجُوزُ
nesmí se, není vhodné لَا يَنْبَغِي	rozhodnout se II. قَرَّرَ

١ اقْتَرَحَ عَلَيْنَا أَنْ نَسَافِرَ مَعًا. ٢ نَصَحْتُهُ بِأَنْ يَذْهَبَ إِلَى الْمَسْجِدِ الَّذِي يَوْجَدُ فِي مَرْكَزِ الْمَدِينَةِ. ٣ لَا يَجُوزُ
التَّدْخِينُ فِي الصَّفِّ. ٤ حَاوَلُوا أَنْ يَرْجِعُوا إِلَى الْعَاصِمَةِ وَلَكِنَّهُمْ فَشَلُوا. ٥ مَنَعْنَا الضَّابِطَ مِنْ تَصْوِيرِ قَاعَةِ الْمَحْطَّةِ
الرَّئِيسِيَّةِ. ٦ يَنْبَغِي أَنْ يُصَلِّيَ قَبْلَ الْخُرُوجِ مِنَ الْمَسْجِدِ. ٧ قَرَّرَ مُحَمَّدٌ أَنْ يُهَاجِرَ مِنْ مَكَّةَ إِلَى الْمَدِينَةِ.
٨ لَا يَنْبَغِي أَنْ تَأْكُلَ فِي الشَّارِعِ خِلَالَ شَهْرِ رَمَضَانَ.

3. Trpný rod sloves (pasivum). Tvoří se změnami uvnitř kmene podle níže uvedeného samohláskového schématu¹. Kořenové hlásky, délky samohlásek či jejich zdvojení případně předpony související s kmenem zůstávají zachovány. Sloveso se také časuje běžným způsobem. (FBII127;OO251)

KaTaB(a) = on psal	KuTiB(a) = on byl psán
iNtaCHaB(a) = volil	uNtuCHiB(a) = byl volen
taWaQQa ^c (a) = očekával	tuWuQQi ^c (a) = byl očekáván

Samohláskové schéma pasiva pro trojslabičné kmeny				
perfektum	u-i-(a)	KuTiB(a)	كُتِبَ	byl psán
imperfektum	u-a-(u)	juKTaB(u)	يُكْتَبُ	je psán

¹ V této podobě je schéma platné pro silná slovesa, ale odvozují se od něj i tvary pro slabá slovesa.

Samohláskové schéma pasiva pro čtyřslabičné kmeny				
perfektum	u-u-i-(a)	uNtuChiB(a)	أُنْتُخِبَ	byl volen
imperfektum	u-a-a-(u)	juNtaCHaB(u)	يُنْتُخَبُ	je volen
Samohláskové schéma pasiva pro pětislabičné kmeny (týká se pouze imperfekta V. a VI. kmene)				
perfektum	u-u-i-(a)	tuWuQQi ^c (a)	تُؤَفَّعُ	byl očekáván
imperfektum	u-a-a-a-(u)	jutaWaQQa ^c (u)	يُتَوَفَّعُ	je očekáván

Příklady použití:

Ten dopis byl napsán .	كُتِبَتِ الرِّسَالَةُ
To auto bylo vyrobeno v Egyptě.	صُنِعَتِ السَّيَّارَةُ فِي مِصْرَ
Byla mu povolena návštěva.	سُمِحَ لَهُ بِزِيَارَةٍ
Ve škole není dovoleno kouřit.	لَا يُسَمَحُ بِالتَّدخينِ فِي الْمَدْرَسَةِ
Dopis je poslán okamžitě.	تُرْسَلُ الرِّسَالَةُ حَالًا
Je považován za výborného spisovatele.	يُعْتَبَرُ كَاتِبًا مُتَمَازًا
Byl zatčen./ Oni byli zatčeni.	قُبِضَ عَلَيْهِ / قُبِضَ عَلَيْهِمُ

قِيلَ – يُقَالُ ! bylo řečeno – říká se

4. Částice قَدْ

A) s následujícím perfektem (minulým časem) překládáme jako „už“, „již“ (případně pouze potvrzuje dokonání děje)

Již přijel. Přijel.	قَدْ وَصَلَ.
Již napsala. Napsala.	قَدْ كَتَبَتْ.
Už jsme ho potkali. Potkali jsme ho.	قَدْ قَابَلْنَاهُ.

B) s následujícím indikativem imperfekta (přítomným časem) překládáme jako „možná“, „snad“.

Snad (on) přijede.	قَدْ يَصِلُ.
Snad (ona) napíše.	قَدْ تَكْتُبُ.
Snad ho potkáme.	قَدْ نَقَابِلُهُ.

5. Pro děj v minulosti může být kromě perfekta také použito imperfektum slovesa, pokud toto imperfektum provází nějaký hlavní děj, který je vyjádřen slovesem v perfektu (OO83):

Posadila se ke stolu a přitom si povídala telefonem se svým kamarádem.	جَلَسَتْ إِلَى الطَّائِلَةِ (وَهِيَ) تَتَكَلَّمُ مَعَ صَدِيقِهَا بِالتَّلِفُونِ.
Slyšel/jsem, jak mu něco říkají.	سَمِعْتُ (أَنَّهُمْ) يَقُولُونَ لَهُ شَيْئًا
Seděli jsme, popíjeli kávu a četli noviny.	جَلَسْنَا نَشْرَبُ الْقَهْوَةَ وَ نَقْرَأُ الْجَرَائِدَ

6. Pro vyjádření rozkazu či přání pro 1. a 3. osobu se užívá částice لَ případně فَلْ - obě se píší dohromady s následujícím slovesem, které je v apokopátu (OO98):

Ať odejde!	لِيَخْرُجْ! فَلْيَخْرُجْ!
Pojďme!	لِنَذْهَبْ! فَلِنَذْهَبْ!

7. Slabá slovesa III – typ s třetím radikálem J (vzor سَعَى - يَسْعَى) – minulý čas se časuje dle vzoru نَسَى - يَنْسَى a přítomný čas dle vzoru رَمَى - يَرْمِي .

8. Částice إِيَّا (FB Arabština pro pokročilé 170)

Stojí před připojeným osobním zájmenem a vyjadřuje osobní zájmeno v akuzativu (ve 4. p.). Použije se –

1) když se arabské sloveso pojí se dvěma 4. pády. Například sloveso dát أَعْطَى - يُعْطِي .

Dal chlapci tašku.	أَعْطَى الْوَلَدَ الشَّنْطَةَ.
Dal mu ji.	أَعْطَاهُ إِيَّاهَا.

2) Pro zdůraznění zájmena před slovesem.

Uctíváme tě./ Sloužíme ti.	نَعْبُدُكَ
Tebe uctíváme./Tobě sloužíme.	إِيَّاكَ نَعْبُدُ

3) Případně, zejména v náboženských textech, jako důrazné varování.

Varuj se ! Chraň se! Měj se na pozoru!	إِيَّاكَ!
--	-----------

9. Vyjádření neurčitosti – použijeme neurčené jednotné číslo slova a následně předložku مِنْ za níž následuje určené množné číslo téhož slova:

česky	doslovně	arabsky
jednoho dne	v (nějakém) dni z dní	فِي يَوْمٍ مِنَ الْأَيَّامِ
v jednom jeho článku	v (nějakém) článku z jeho článků	فِي مَقَالٍ مِنْ مَقَالَاتِهِ

10. Vyjádření „nic“ a „nikdo“ pomocí slovíček أَحَدٌ (jeden) شَيْءٌ (věc) .

(FB Arabština pro pokročilé 72)

Slovíčko أَحَدٌ v kladné větě překládáme jako „někdo“, „kdosi“	
Kdosi/někdo přišel.	جاءَ أَحَدٌ.
Slovíčko أَحَدٌ se zápornou لا nebo v záporné větě překládáme jako „nikdo“.	
Nikoho jsem neslyšel/a.	ما سَمِعْتُ أَحَدًا.
V domě nikdo není.	لَا أَحَدٌ فِي الْبَيْتِ.

Slovíčko شَيْءٌ v kladné větě překládáme jako „něco“, „cosi“	
Cosi/něco spadlo.	سَقَطَ شَيْءٌ.
Slovíčko شَيْءٌ se zápornou لا nebo v záporné větě překládáme jako „nic“.	
Ničemu jsem nerozuměl/a.	ما فَهِمْتُ شَيْئًا.
V tašce nic není.	لَا شَيْءٌ فِي السَّنْطَةِ.

10. Text

في قرن من القرون الوسطى عاش بمدينة صغيرة في الدولة العباسية رجل فقير و كان اسمه جُحا². وكان جحا مشهوراً بِذكائه. في يوم من الأيام أحضر الحاكم إلى المدينة فيلاً ضخماً و تركه يدخل في كلّ مكان. فكان الفيل يدخل كلّ الحقول و كلّ الحدائق و يأكل كلّ ما يجده فيها. وأصبح الفيل مشكلة المدينة. فذهب أهل المدينة إلى جحا و قالوا له: – يا جحا, أنت الشخص الوحيد الذي لا يخاف من الحاكم, ولذلك يمكنك أن تطلب منه أن يُبعد عنا هذا الفيل.

أجاب جحا: – معكم حقّ, لا بدّ أن نفعل شيئاً. ولكنني أيضاً أخاف من الحاكم. فلماذا لا يذهب معي عدد منكم و نذهب معاً إلى القصر غداً؟

فوافق الناس على هذا.

² Džuhá, Goha, Nasreddín apod. – celým jménem Nasr ad-Dín Džuhá – populární lidová figurka, filozof, nemajetný mudrc, který většinou vyzraje na své protivníky, ale i v případné prohře pokaždé najde životní moudrost.

و في اليوم التالي تجتمع عدد من الناس أمام بيت جحا. و اتجه جحا إلى القصر و ذهب الناس وراءه. و في الطريق بدأ الناس يفكرون فيما يمكن أن يحدث لهم فبدأوا يختفون واحداً وراء الآخر. و عند باب القصر نظر جحا و لم يجد أحداً خلفه. فقرر أن يعاقبهم.

دخل إلى القصر فسأله الحاكم: - لماذا جئت إلي يا جحا؟ و ماذا تريد مني؟

فقال جحا: - يا مولاي. رأيت فيلك الممتاز و هو جميل جداً ولكنني أظن أنه يشعر بالوحدة. من فضلك, أحضر له فيلا آخر, أحضر له زوجة, و إن شاء الله يكون لهما أطفال, فسيصبح ناس المدينة سعداء جداً...

Slovní zásoba lekce 22:

chudý فقير/ فقراء

slon فيل/ فيول, فيلة, أفيال

zámek, hrad, palác قصر/ قصور

člověk إنسان/ ناس

mířit, směřovat k VIII. اتجه - يتجه إلى

trestat III. عاقب

dávat (komu, co) أعطى - يعطي ه+ ه+

chytrý, moudrý, bystrý ذكاء

odpovědět أجاب - يجيب

souhlasit s čím III. وافق على

následující تال (التالي)

mizet, ukrývat se VIII. اختفى/ يختفي

století قرن / قرون